

Erdélyi Toll – szerveknek

Jakab Rozália

Nyikó menti székely népmesék

Veresbéli király

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy király, s annak egy felségesen szép leánya, de olyan, hogy az áldott napra lehetett nézni, de arra nem.

Egyszer arra vetődött egy csodaszép legény. Olyan szép volt, hogy a leány úgy belebolondult, hogy hozzá akart menni feleségül. Az ördögös szülének is volt egy leánya, s ő is hézza akarta adni feleségül. A legény a király leányát vette el, s csaptak olyan lakodalmat, hogy hét országra szólott a híre. Az öreg király fele országát reáíratva a vejire, hogy éljenek boldogul.

Eltek boldogan, az asszony kicsi gyermeket várt, már hathónapos volt. Akkor az ördögös szüle bosszújában úgy megvarázsolta a királyleány urát, hogy az a Vörös-tengeren túl kellett lakjon, de az ő leányával. A királyleányt is elvarázsolta, hogy az addig ne tudja megszülni a gyermekit, míg az urát meg nem találja, s az át nem öleli a derekát.

A királyleány bánatában elindult bujdosni, csináltatott három pár vasbocskort s egy vasbotot. Azzal indult megkeresni az urát. Felhúzta az első vasbocskort, ment hegyen-völgyön át, addig, míg az áldott hold édesanyjához nem ért. Köszönt illedelmesen:

— Adjon Isten jó estét, öreg édesanyám.

Kérdi az öregasszony:

— Hol jársz, miféle járásbéli vagy ezen a helyen, ahol még a madár sem jár?
Erre lelkes ember nemigen vetődik.

A királyleány azt felelte:

— Addig menyek, míg az uramat megkapom, mert egy vén boszorkány elvárásolta. Nem hallották hírit, Veresbéli király volt?

Feleli a hold édesanyja:

— Én nem hallottam, de hazajő a fiam, a hold, s megkérdem, nem látta-e.

Hazament a fia, de a vénasszony a leányt eldugta, hogy a fia ne lássa meg.

Kérdi:

— Édes fiam, te annyit jársz, a Veresbéli királyt nem láttad-é valahol?

— Én, édesanyám, nem láttam suhutt.

No a királyleány ott hált, vacsorát adott neki az öregasszony. Reggel felkötötte a másik bocskort, mert az első elvászott az úton. Útnak eredt, de már egy abroncs volt a hasán. Addig-addig ment, míg elért az áldott nap édesanyjához. Ott köszönt neki:

— Adjon Isten, édesanyám.

— Hozott Isten, drága leányom, hát te hol jársz?

Azt mondja:

— Itt s itt járok, egy ördögös szüle elvárásolta az uramat, s addig menyek, míg megkapom, mert amíg a derekamat át nem öleli, nem tudom megszülni a magzatomat.

Megkérdezte a fiától, s az áldott nap azt mondta:

— Mindent látok, minden likba besütök, de nem láttam suhutt.

No, felhúzta a harmadik vascipőt is a leány, s addig ment, míg elért a szél édesanyjához. De akkor már két abroncs volt a hasán. Megkérdezte a szél édesanyjától, hogy nem látta-é az urát valahol.

— Nem láttam — azt felelte —, de az én fiam mindenütt jár, hátha ő látta valahol.

Hazament a fia.

— Adjon Isten jó estét, édesanyám — köszön az anyjának.

Az öregasszony akkor megkérdezte, hogy a Veresbéli király váráról tud-e valamit?

— Ma is ott jártam, nagy dínomdánom van a várban.

Elmondja a szél, hogy a Veresbéli király a Veres-tengeren túl lakik egy várban.

— Oda is elmegyek — mondja a királyleány.

— De te oda hogy tudsz átaljutni? — kérdi a szél. — Máskülönben van egy hattyúm, a Veres-tengeren úszkál, megmondom, vigyen átal.

Akkor a királyleánynak ott is enni adtak, s ott maradt reggelig. Reggel úgy indult útnak, de akkor a harmadik abroncs is a hasán volt. A leány már alig bírta magát, sírva ment a tenger partjára. A hattyú felvette, átalvitte, s letette a vár elé. Akkor oda leült és sírdogált. Az őt meglátta s megkérdezte:

— Maga itt mit ül, mit sírdogál?

— Én szolgálatot keresnék, ha befogadnának, annyi ideje vánszorgok, hogy elfáradtam, amíg idáig értem.

— Éppen jó — mondja az őr —, mert a konyhán hiányzik egy leány, s kell oda.

A királyleány bement a konyhára, de gyengén tudott dolgozni. A komornának odaadta a gyűrűt, ami az ujján volt, hogy adná oda a királynak. Amikor a király meglátta a gyűrűt, megijedt, hogy kerülhetett ez ide. Lement a konyhára, megnézte, s hát reáismert a feleségire. Megörvendett, s azt mondta neki:

— Este lopózz bé a szobámba, s feküdj le az ágyba.

A leány estére belopózott, mert hogy szavamat ne felejtsem, nem egy szobában háltak. Az ura átölelte, s hát akkor két aranyhajú gyermeket szült, mert az ördögös szüle úgy átkozta volt meg, hogy amíg az ura át nem öleli a derekát, addig ne tudja megszülni a gyermekét. A király erősen megörvendett, s azon járt az esze, hogy a másikat hogy tudná elrendezni.

Másnap gyűlést hívatott, s megkérdezte a tudósoktól, hogy mit érdemel az az asszony, aki az urát elvarázsolja a családjától. Azt tartsa-é meg, vagy azt, amelyik két aranyhajú gyermeket szült. A tudósok azt mondták, hogy válassza azt, amelyik gyermeket szült, s a másikat a ló farkához kell kötni, hogy a faja is vesszen ki. Akkor a feleségét bevitte, maga mellé ültette. Amikor a másik meglátta, mérgében dúlt-fült, azt sem tudta, mit csináljon. Ekkor ló farkához kötötték, s a várban meghordozták. Ők pedig éltek boldogan, örültek a kicsi gyermekeiknek, még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Jancsi katona

Volt egyszer két szomszédos király. Azok egymással jó barátságban éltek. Az egyik király pipázott, a másik nem. Az, amelyik nem pipázott, a barátja névnapjára ajándékot akart küldeni. Elküldte a szolgálit, hogy vegyenek egy szép tajtékpipát, de a boltos becsapta, s tajtékpipa helyett pityókapipát adott. Ő nem értett a pipákhoz, s ezt lovas hírvivővel elküldte a barátjának. Megérkeztek a hírvivők, s mondták, hogy az uruk tisztelteti s ezt a pipát küldi ajándékba. Mikor a király meglátta a pityókapipát, azt hitte, hogy csúfolódik vele a barátja, úgy megharagudt, hogy a lovas hírvivőktől azonnal megüzente a háborút. Ez is megsértődött, s megkezdődött a háború. Kitűzték a harcteret, s a harc csak egy napig tartott. De olyan háború volt, hogy egyedül csak Jancsi maradt a harctéren. Azt se tudta, merre menjen a sok halott között. Elesteledett, éhes is, szomjas is volt. Az erdőben világosságot látott, s elszámította, hogy oda bemegy. Erélyesen kopogtatott, s belépett a házba. Ott lakott egy 300 esztendősen vén boszorkány.

— Jó estét, öreg anyám — köszönt a fiú.

Háromszáz esztendeje lakott itt, de ilyen bátor ember még nem járt errefelé.

— Éppen szükségem van rád.

— Szükség ide, szükség oda, de én most ehetném — mondta Jancsi, mert a sok harcban megéhezett, szomjazott, és el is fáradt. A vén boszorkány sonkát, kenyeret s jó bort vett elé.

— Ül le, fiam, s egyél.

Mikor jóllakott, azt mondta Jancsi:

— No, most meséljen, anyám.

— Én már háromszáz esztendeje lakom itt, s az én kosztannnyám egy lámpást hagyott reám örökségül. Még máig nem kaptam olyan bátor emberre, aki nekem elhozza, s én nem tudtam hozzájutni. Látom, bátor gyerek vagy, s ha elhozod kosztannnyám örökségét, úgy megajándékozlak, hogy életedben boldog leszel.

Elmagyarázza az öregasszony:

— Van egy négyemeletes ház. Az első emeleten egy fekete kutya őriz egy kád rézpénzt. A kutya gargoncáskodik, de te ne félj, mondd neki: „Jó reggelt, kutya koma. Kifogyott országunkból az aprópénz, s őfelsége, a király küldött kölcsönözni.” Ekkor megrakod magad rézpénzzel, s felmész a második emeletre. Ott még egy nagyobb kutya őrizi a még nagyobb kád ezüstpénzt. Belépsz, s akár-hogy vicsorog a kutya, ne félj tőle. Mondjad: „Őfelsége a király küldött rézpénzt beváltani ezüstpénzért.” Megrakod magad ezüstpénzzel s mész a harmadik emeletre. Itt egy nagyobb fekete kutya őrizi az aranyt. „Jó reggelt, kutya koma — mondod neki —, őfelsége, királyom küldött ezüstöt beváltani aranyra.” Raksz, amennyi kell, az a tiéd lesz. Akkor felmész a negyedik emeletre, ott a nagy kutya még mérgeesebb, de te ne törődj vele, menj bé az ajtón, az asztalon van egy lámpás, azt hozd el nekem.

Lefeküdtek, de sem Jancsi, sem az öregasszony nem tudott alunni. Mikor megvirjadt, megreggeliztek, megindultak, s mendegéltek az erdő között. Elérték a kastélyt, s hát tényleg négyemeletes. Jancsi összeszedi magát, megindul nagy erélyesen s benyit. Igaza volt az öregasszonynak, s minden úgy történt, ahogy mondta. Mikor elhozta a rozsdás lámpát, gondolkozni kezdett, hogy vajon minek kell ez a vénasszonynak, hogy annyi aranyat ad érte. Nem adta oda a lámpást. Az öregasszony várt és patvarkodott, de Jancsi nemhiába volt katona, jól megkardlapozta, s otthagya, a lámpást pedig magával vitte.

Jancsi megindult s mendegélt, kiért a rengeteg erdőből, s lát egy várost. Ahogy eléri, keres egy vendéglőt, ahol eszik, iszik. A legfényesebb vendéglőbe benyit, de a pincérek kilökik, mert csak egyszerű katona volt. Akkor a zsebiből kimarkolt egy marék aranyat, s behajította az ablakon. Hát Jancsinak akkora becsülete lett, hogy betessékelték a legszebbik szobába, s köpenyt, hátizsákot vittek utána. Ha pénz van, van becsület is. Ett, itt, s meg is részegedett, egy napig egyedül mulatott. Másnap megparancsolta a vendéglősnek:

— Nekem a legjobb zenészeket a városból s mulatópajtásokat.

A vendéglős mind összegyűjtötte a jó barátait, egész nap és egész éjjel mulatnak, olyan dínomdánomot csaptak. Harmadnap egyedül mulatott. Ekkor a ven-

déglős elébe állt, s Jancsinak eszébe jutott, hogy megkérdezze, hogy mikor bejött a városba, gyászlobogót látott, vajon miért gyászolnak itten. A vendéglős elmondta, hogy a király ebben a városban lakik, s van egy szép tizennyolc esztendőös lánya. Szerette volna tudni, hogy ki lesz a jegyese. Összehívatta a tudósokat s a kártyavetőket. Azok azt jóstolták, hogy egy közkatona lesz a leánynak a mátkája. Olyan dühös lett a király, hogy a leányának páncélkastélyt csináltatott, s abba záratta, hogy a katonával ne találkozzon. Őriztette katonasággal is, hogy senki se jusson hozzá. Jancsi megbokrosodott, hogy nem ő lesz-e az. De már a pénze elfogyott. Akinek pénze nincs, annak becsülete sincs. Hát azt mondja este a korcsmáros, hogy távozzon, mert hely nincs, a szoba le van foglalva, nem tud szállást adni. Adtak a tyúkketrecben. Jancsi nagy szomorúan bement a tyúkokhoz, s bánkódott, hogy a pénzt nem tudta megbecsülni. A hátizsák s a lámpás ott volt mellette. Sötét volt, s gondolta, meggyújtja a lámpást, hallám, mennyit ér, hogy annyi pénzt adott érte a vénasszony. Eléveszi, s addig csavargatja, hogy egyszer csak fényesség lesz a tyúkketrecben. Hát úgy jó a kisebbik kutya, hogy csak, s kérdi:

— Mi a kívánságod, felséges király atyám?

Jancsi mondja:

— Elfogyott a pénzem, s aranyra van szükségem.

Ekkor a kicsi eltávozott, a nagy kutya jött elé, s annyi aranyat hozott, hogy a hátizsákot megrakta. Menyen Jancsi, zörget a vendéglős ablakán. Felkel a vendéglős, de haragszik, hogy Jancsi felzaklatta. Hívja a szolgálkat, hogy azok az udvarból hajítsák ki. Azok reámennek, de egy nagy marok pénzt felmarkol, s az ablakon behajítsa. Ahogy a vendéglős meglátta a sok pénzt, hívja a pincéereket. Akinek pénze van, annak becsülete is van. A szoba nem volt elfoglalva, Jancsi lefeküdt pihenni. Most gondolkozik azon, hogy ezután ügyel a pénzre. Vajon nem ő-e a katona? Lecsendesedik a vendéglő, s Jancsi megcsavarja a lámpát, jó a kutya s kérdi:

— Miért hív, felséges király atyám?

— A királykisasszonyt szeretném látni.

A kutya eltűnt, az örök mind elaludtak, a kaput beütötte, s a királykisasszonyt odavezette, Jancsi is megszerette a leányt s az is, s eltöltötték boldogan az éjszakát, úgy, ahogy tudták.

Mikor megvirjadt, megcsavarta megint a lámpást, jön a kutya.

— Vidd vissza a királylányt.

A kisasszonyt visszavitték a palotába, s Jancsi aludt tovább. Megy a szomorú hír a királyhoz, hogy a rácskapu össze van törve. A király nagy dühösen megy a leányához, kérdi, mi történt. Hát mégis igazuk kell legyen a jósoknak? Azt mondja a leány:

— Egy nagy fekete kutya jött, bevitt egy kicsi szobába, s ott volt a szép katona. Nagyon jól eltöltöttük az időt.

Nem tudta a király, hogy mit csináljon, hogy a katona ne férjen hozzá a leányához. A rácsot a palotán lakatossal megjavították, s zsoldos katonákat állított oda.

Jancsi alig várta, hogy este legyen megint. Mikor lepihent a társaság, megcsavarta a lámpát. Jó a kutya s kérdi:

— Felséges királyatyám, mi a kívánságod?

— Akarom látni a királykisasszonyt.

Maga mellett látja abban a pillanatban. Ekkor is boldogan töltötték az éjszakát. Reggel visszavitte a palotába. Ment a királynak a jelentés: össze van törve minden. A király nagyon dühös lett. Összehívatta a tudósokat, hogy miképpen védje meg a leányát. Egy tudós kitalálta, hogy csináltassanak a kisasszonynak gyöngyös ruhát, s a gyöngy hullható legyen. A szabókat összehívatta az országból, s egész nap varrtak. Jancsi alig várta, hogy az éjszakát boldogan tölthesse. A kutya el is vitte a leányt, s az éjszaka jól telt. Jancsinak egyéb dolga nem volt, aludt virradatig. A király összegyűjtötte a katonákat és a rendőrséget, s megindultak a gyöngy nyomán.

A nyom a vendéglőbe vezetett. Kérdi a király a vendéglőstől, hogy van-e itt valami katona. A vendéglős bevezette a szobájába. Jancsi aludt, de felköltötték, s elvezették azonnal a tömlecebe. Felakasztásra ítélték.

A hercegek is nagyon dühösek voltak, hogy nem ők tetszettek a királyleánynak. Jancsi búsult a tömleceben, mert a lámpás elmaradt. Mikor eljött az akasztás napja, akkor Jancsi kapott annyi engedményt, hogy kinyitották az ablakot. Az ablakon vasrács volt. Éppen akkor küldött egy cipész egy lábbelit abba az utcába, amelyikben a vendéglő volt. Az inas füttyörészve füttyögtette a cipőt, s mikor Jancsi meglátta, hát megszólította:

— Segíj rajtam, s életedre boldoggá teszek.

— Hát én hogy tudjak segíteni, mikor magát úgyis felakasztják?

— A vendéglőben van egy lámpás a szobámban, csomagoldtasd be, s hozd ide, mintha a cipőt hoznád.

Gondolkozik az inas, mért ne tenné meg? A cipőt elvitte, a papírt visszakérte, s elment a vendéglőbe. A vendéglős nem tudta, hogy az milyen lámpás, neki a sok arany úgyis ott maradt.

Az inas füttyögtette visszafelé, s a börtön ablakán behajította. Az örök nem látták. Mikor Jancsi meglátta, akkorát kacagott, hogy az örök azt gondolták, hogy megbolondult. Füttyölt, énekelt. Összegyűltek a grófok, hercegek, akik a kisasszonyra pályáztak, s kacagták, hogy most Jancsit akasszák.

Jancsi énekelve, táncolva ment az akasztófa alá, de figyelte, hogy kik kacagják a legjobban. El is ér az akasztófaig, fellépik.

Kérdi a király, hogy mi az utolsó kívánsága, mert az elítéltnak teljesítik az utolsó kívánságát.

— Engedje meg, felséges király, hogy ezt a lámpást gyújtsam meg, s világánál haljak meg — mondja Jancsi.

A király megengedte.

Eléveszi a lámpást, s egyszerre hármat csavarint. Jó a három kutya, Jancsi reámutat azokra, akik a legjobban kacagtak, s már el is tüntették a kutyák.

Mikor egy párat eltüntettek, akkor a király fejet és térdet hajtott, s azt mondta, hogy övé a leánya s a fele királyság, csak kegyelmezzen. Csináltak egy nagy lakodalmat.

Akkor Jancsi megparancsolta, hogy hozzák elé a legfényesebb hintót, abba ültessék a leányt.

— Addig nem megyünk suhuva, míg a suszterinast meg nem kapjuk — mondta.

Odahívatta, maguk közé ültették, s éltek együtt boldogan.

A farkas és a róka

A farkaslaki határon van egy szikla, úgy hívják, hogy Szarvaskő hegye. Sok rókalik van arrafelé. Egyszer az egyik róka nagyon megéhesedett, s elindult eleséget keresni. Bejött a Nyikó mellé, ott Albert Istvánéknál, a műmalomnál sok majorság, réce, csürke, minden vót. Gondolta, hátha itt kap egy ínyes falatot. Megkutatott mindent, de nem talált semmit, minden le volt zárva. Bejött Simó Lajosni, Farkaslakán a legnagyobb gazdáni, ott is minden vót, de ott sem kapott semmit. Kiment Küscserébe, a malomfali tetőre, hátha ott a borozdában egeret tudna fogni. Mit lát, jó a farkas komája a sükei hegyből.

— Szerbusz, róka koma, nem tudsz valami jó falatot?

— Nem tudok semmit — szomorkodik a róka.

— Tudok én — így a farkas.

— Hol, te?

— Kecsetben.

Bózsó Mózsiék akkor lakodalmaztak, kidőlt pincéjük volt, az oldalán bé lehetett menni, s ezt a róka ismerte is. El is mentek, bé a pincébe, ott sült hússal, kaláccsal, mindennel jóllaktak.

Azt mondja a farkas:

— Ej, te róka koma, hogy ihatnám.

— Igyál — mondja a róka —, itt a hordó, megeresztem a csapot, csak oda kell tartani a szádat, s igyad a bort.

Úgy is lett. A róka is ivott, de keveset. Azt mondja a farkas:

— Ej, te róka koma, hogy énekelhetnék!

— Hallgass te, mert a lakodalmas fiatalok lejönnek s agyonütnek.

A farkas csak kiállt a pince közepibe, s kezdett üvölni:

— Hu-u-u.

Meghallották odafönn, s a legények lejöttek karókkal, s kezdték szabni a farkast. A farkas, mikor látta, hogy fele sem tréfa, nekikszökött, s a lábuk között ki-

szökött, s elfutott. A róka meghúzódott a hordó alá. A farkas nagy szomorúan ment Kecset felé, onnan Bükkfűn keresztül Tőgyesnek.

Ezalatt a legények lecsendesedtek, visszahúzódtak, s a róka is kijöhetett. A farkas után futott, s Bükkfűnél utolérte. Azt mondja nagy álnokul:

— Jaj, te farkas koma, megszabadultál, de ingömöt szinte agyonverének.

— Jaj, szegény róka koma, gyere, ülj fel a hátamra — mondta a farkas, s jószívűen vitte.

A róka nem mert kacagni, de pusmogott magában, hogy „vert viszen veretlent”.

Mikor Zsém oldalán a régi úton mentek Fenyőkút hegye felé, akkor a köves úton egy nagy kőről ledöccsent a farkas lába, s a rókából kibökkent, hogy „vert viszen veretlent”. Hej, megharagudt a farkas, s Fenyőkút hegyiről bevágta Tőgyes laposába.

A róka akkor azt gondolta, hogy ezt a farkas komájának visszaadja.

A farkas a Hegyen hátrament Belsővészbe, a róka pedig hátra Jalaszán Bálinténak, s ott megaludtak mind a ketten. Két nap múlva Ballanghegyin a farkas a bossbokrok között meghúzódott, a róka Égettpatakán kiment, s újra összetalálkoztak.

— Aj, te róka koma, milyen jó, hogy találkozáink, nem tudsz valami ennivalót? — kérdezte a farkas.

Buda Ferkó' báék akkor vetették meg a farkaskaptányt, s ezt a róka tudta. Odavezette a komáját, megkerülték a kaptányt, s mondja a farkasnak, hogy nyúljon hézza a húshoz.

— Hát te miért nem eszed meg, róka koma?

— Igen, de nekem ma péntek van, nem eszem húst, de te egész nyugodtan megeheted.

No, kerülik, egy juhcomb volt benne, a farkas megfogja a húst, s ahogy megnyomta a billentyűt, a hús kiesett, s a kaptány az orrára ugrott. A róka felkapta a húst. Azt mondja a farkas nyünyögve:

— Róka koma, hát neked ma péntek van.

— Péntek az orrodon van — felelte a róka, s eltróppolt a hússal.

A farkas a bokrok között addig súrolta s vájta az orrát, hogy a bőrrel együtt levájta a kaptányt is, s így megszabadult. Visszajött Bálintéba. Albert Pista bá lópásztor volt, egy hitvány fehér lovat is tartott, s oda hátra kertje is volt, hát a lovat odavitte. Úgy gondolta, hogy vagy megél, vagy megeszik a vadak, mert itt-hon nem volt szénája. Rekap a farkas, s azt mondja:

— Ej, te ló koma, be jó, hogy találkoztunk, mert erősen meg vagyok éhesedve.

— Hát — mondja a ló —, most ne bánts engem, mert csont és bőr vagyok, gyere egy hónap múlva, s akkor lesz rajtam, amit egyél.

Jól van, nagy szomorúan továbbmegy a farkas.

Pista Tamás Anti bá juhászember volt, két hitvány berbécs elmaradt a nyájától, s a farkas reakapott. Mondja azoknak is, hogy milyen jó, hogy találkoztak, de azok is azt felelték, hogy rosszul telettek, csak a csontjuk s gyapjuk van.

— Várd meg a május végét, s gyere akkor.

Na jól van, továbbmegy, talál egy ludat kilenc pipével, de kora tavasz volt még, s a pipék, sarjuk, zöldek voltak. Hát azoknak is mondja:

— Jó, hogy találkoztunk, mert jóllakom belőletek.

— Hej — feleli a lúd —, csak tollat kapsz rajtunk, gyere ősszel, akkor mind ludak leszünk, s egyszerre megehetsz.

Telik-múlik az idő, eljő május, s a farkas fölkeresi a fehérét.

— No, fehér — mondja a lónak —, most jöhetsz.

— Jól van, menj fel a dombra — ajánlja a fehér —, én odamegyek, s te húzd le a patkómat, mert megakad a torkodon.

Úgy is tett a farkas, de a fehér egyet nyerít, egyet táncol, s úgy rúgja meg a farkast, hogy az beesik a gödörbe.

Hej, a farkas szomorúan állapítja meg:

— Apám sem volt kovács, bár én se levék vala.

A fehér eltáncolt.

Megy a farkas, s megkeresi a berbécseket. Azok azt tanácsolják, hogy álljon meg egy helyen, ők két oldalról odafutnak, s beszöknek a szájába.

Úgy is csinál a farkas, kényelmesen várja a berbécseket. Azok két oldalról esszefutnak, s úgy esszelapítják a farkast, hogy az alig tudja kinyögni:

— Apám sem volt szolgabíró, bár én sem levék vala. Elment a ludakhoz, akkor már a pipék is nagyok voltak.

Megegyeznek, hogy kitátja a száját, s a ludak belerepülnek. A farkas ki is tátotta, de a ludak elrepültek fölötte, s egy-egy savanyút beléfostak a szájába.

— Apám sem volt törvénybíró, bár én se lettem volna — nyögé a farkas.

Búsán indul tovább, elmegy a pálfalvi Cikába. Orbán Pista bá nagygazda volt, két kövér ökörrel szántott. Azt kérdi a farkas:

— Kied mit csinált az ökreivel, hogy így meghíztak?

Pista bá azt felelte, hogy ő biza kiherélte.

— Hát engem is ki kéne heréljen — mondja a farkas.

Kapott rajta az öreg, az ökrök kötelivel megkötözte, elévette a bicskáját, s kezdte herélni. A farkas nyöszörgött:

— Nemhogy híznám, döglöm meg. Nemhogy híznám, döglöm meg. S meg is döglött.

A pórul járt pásztorlegényke

Gordon alatt egy huncut pásztorlegényke legeltette a juhokat. Örökké hitványságon járt az esze, s gondolta, hogy megtréfálja a falut. A juhokat beterelte a falu mellé az Ódalra, s kezdte kiabálni:

— Emberek, segítség, itt vannak a farkasok!

Este volt, s az emberek nem láthatták, hamar lámpást szereltek elé, villát, botot a kezükbe, s futtak, hogy hajtsák el a farkasokat. A legényke nagyot kacagott, s örvendett, hogy elhitték.

Egyszer jönnek igaziból a farkasok, s kiülnek Kakasülőre, s onnan orgonálnak:

— U-u-u, tartozik nekem ez a falu!

Meghallják a kutyák, az öreg házőrzők vastag hangon visszaugatnak:

— Ha tartozik, megadjuk-adjuk.

A kicsi kutyák kiszöktek a kapuk eleibe, s csaholtak:

— Jobb lesz, menj el, jobb lesz, menj el, jobb, jobb, jobb.

Hát a farkasok nem mertek bejönni a faluba, egy kicsit féltek a kutyáktól. S akkor észrevették a legénykét, akin már erősen szorult a gagya. Kiabálni kezdett:

— Hé, emberek, segítség, itt vannak a farkasok!

Az emberek azt hitték, hogy ismét bé akarja csapni, s a fülük botját sem mozdították. A farkasok megették a juhokat, s magok találják ki, hogy mi lett a pásztorlegénykével.

A tizenegy rabló

A farkaslaki Hegyben, egy kicsi faházikóban élt egy szegény ember. Egyszer arra vetődött tizenegy rabló. Gondolták, hogy ezt a magányos embert, akit Péternek hívtak, kirabolják. Megszorult állapotban minden kicsi jól fog, hátha odabent akad valami, amit elvigyenek. Hajnalodott, s Péter éppen akkor ébredt fel, s kötözte a bocskorait, mikor a rablók kezdtek hallgatózni az ajtó előtt. Milyen az ember, ha egyedül van, beszélget, hát ezt tette Péter is.

Ezt az ötöt már megkötöttem — mondta, mikor az öt lábujjkáját belekötötte a bocskorába. — Ha a másik ötöt is megkötöm, akkor a csonkát fenékkal a füttőre teszem.

A rablók közül az egyik csonka volt, s mikor meghallotta, azt hitte, hogy róluk beszél, pedig a lábujjkáit s a puliszkafőző csonka fülű fazakát emlegette.

No, gondolták a rablók megszeppenve, ha ez ilyen nagylegény, akkor itt nincs mit keresni. Sokáig nem hallgatóztak, hanem otthagyták Pétert, s eltakarodtak másfelé.

Ráduly János

Ősztől őszig

Ősztől őszig
esztendő,
ígéretes
jövendő.

Eléd megyünk
szaporán,
kicsi szívünk
mit kíván?

Legyen jóság,
irgalom,
a lelkünkben
nyugalom.

Búcsút int

Hazakészül
a bárányka,
búcsút int már
a határnak.

Búcsúzkodik
a csengő is:
csingi-lingit
mond a nyárnak.

Első hideg

Közelgő tél,
első hideg.
Fölvettem a nagykabátot.

Borisz kutyánk
zavarban van:
ilyent rajtam még nem látott.

Megugat, de
a hangomra
fölordódik, farkat csóvál.
Nézem a két
égő szemét,
elfogad-e? Majd megpróbál.

Ó, te holdfény

Ó, te holdfény,
sajnálak,
nincs nyakadon
a sálad,

pedig az éj
hűvös már,
harmatlábú
szellő jár,

grippés leszel,
nagybeteg,
vajon, majd ki
gyógyít meg?

A két dicsekvő

Módfelett a Nap dicsekszik:
— Fénypalotában lakom!

Nem hagyja magát a Hold sem:
— Nekem van holdudvarom!